

ОМБУДСМАН НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

**ИНФОРМАЦИОНЕН БЮЛЕТИН ЗА ДЕЙНОСТТА НА
ОМБУДСМАНА ЗА 2017 г.**

Цели на срещата:

- Дейността на институцията 2016-2017 г.
- Приоритети за 2018 г.
- Представяне на форума „Двойният стандарт при храните в ЕС: да сложим проблема на масата!“

ГОДИШНИ ДОКЛАДИ НА ОМБУДСМАНА
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ:
WWW.OMBUDSMAN.BG

Предизвикателства през 2016 г.

- Проактивност

- Прозрачност

- Експертност

- Резултати

Проактивната институция – кампании/инициативи

Национални кампании

- Забрана на **арбитражните съдилища** да съдят граждани;
- Кампании срещу **злоупотребите на монополите**;
- Законодателни промени за **ограничаване свръх правомощията на частните съдебни изпълнители** – промени в ГПК;
- Законодателни промени за **закрила на работещите от техните некоректни работодатели** – т.нар. „**модерно робство**“;
- Промени в Закона за собствеността и ползването на земеделските земи и Закона за арендата в земеделието, насочени **срещу измамите със земеделски земи**;
- Кампания за **отпадане на ДДС върху дарената храна**;
- **Великден за всеки – дари празник на баба и дядо**“
- „**Не хаби – дари**“ – кампания срещу пилеенето на храна;
- Кампания за **защита правата на децата** и популяризиране дейността на институцията сред подрастващите

Европейска кампания срещу двойния стандарт при храните в ЕС

ДРУГИ ВАЖНИ ИНИЦИАТИВИ:

- **38 КРЪГЛИ МАСИ**, организирани от омбудсмана по значими за обществото теми
 - Конференция по повод 25 години от ратифициране на Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи /ЕКПЧ/
 - Среци и сътрудничество на екипа на омбудсмана с органите на Съвета на Европа и Европейския съд по правата на човека /Страсбург, Франция и София, България/

Деятелността на институцията в числа - 2017 г.

34 908 ГРАЖДАНИ СА ПОТЪРСИЛИ СЪДЕЙСТВИЕ ОТ ОМБУДСМАНА

22 369 ГРАЖДАНИ СА ПРИЕТИ И КОНСУЛТИРАНИ В ПРИЕМНАТА, като от тях

- **2 465** са изслушани лично от омбудсмана
- **1 124** от заместник-омбудсмана
- **156** от началник-кабинета
- **123** от главния секретар

Множество изнесени приемни и срещи с граждани в **над 60** населени места

ЖАЛБИ/СИГНАЛИ ЗА 2017 г.

12 635 ПОСТЪПИЛИ ЖАЛБИ

/ 10 640 бр. за 2016 г. - **ръст от 19%/**

12 539 ПРИКЛЮЧЕНИ ЖАЛБИ

/ 9 675 за 2016 г. - **ръст от 30%/**

Статистиката през годините

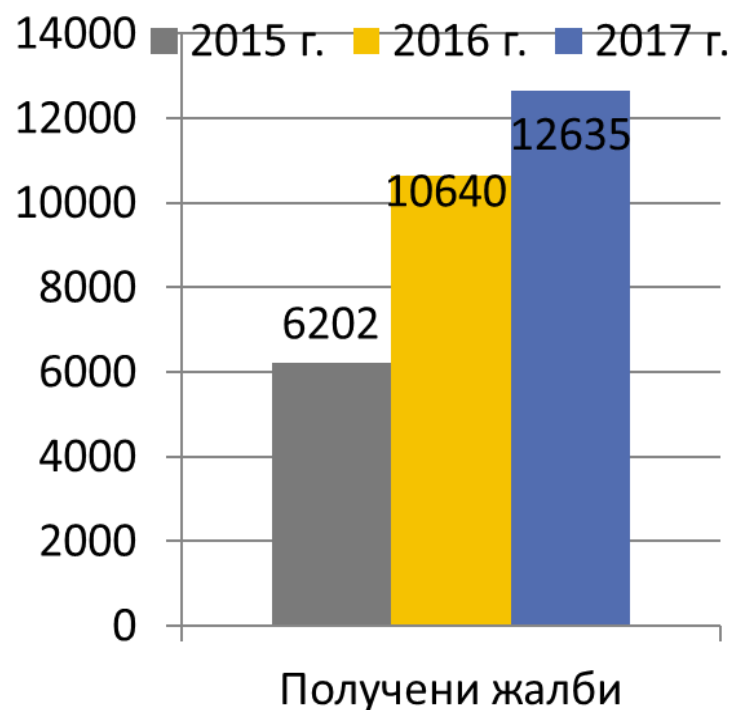
Потърсили съдействие:

2015 г. – 16 382 души
2016 г. – 27 037 души
2017 г. – 34 908 души

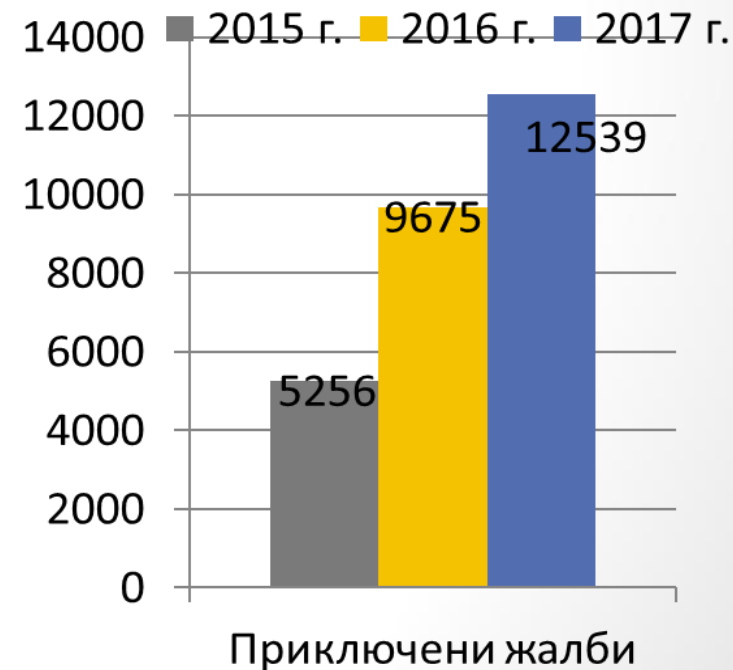
Получени жалби:

2015 г. – 6 202 бр.
2016 г. – 10 640 бр.
2017 г. – 12 635 бр.

Приключени жалби:

2015 г. – 5 256 бр.
2016 г. – 9 675 бр.
2017 г. – 12 539 бр.

ЖАЛБИТЕ СРЕЩУ НАРУШЕНИ ПРАВА ЗА 2017 г.

Права на потребители – 3060 бр.

Социални права – 1790 бр.

Защита на гражданите от изпълнителното производство – 1401 бр.

Правото на собственост – 1 228 бр.

Национален превантивен механизъм – 1031 бр.

Право на добро административно обслужване – 575 бр.

Право на здравеопазване – 494 бр.

Права на децата – 426 бр.

Права на хора с увреждания – 314 бр.

Право на образование – 300 бр.

Искане за промени в нормативната уредба – 297 бр.

Право на чиста околна среда – 213 бр.

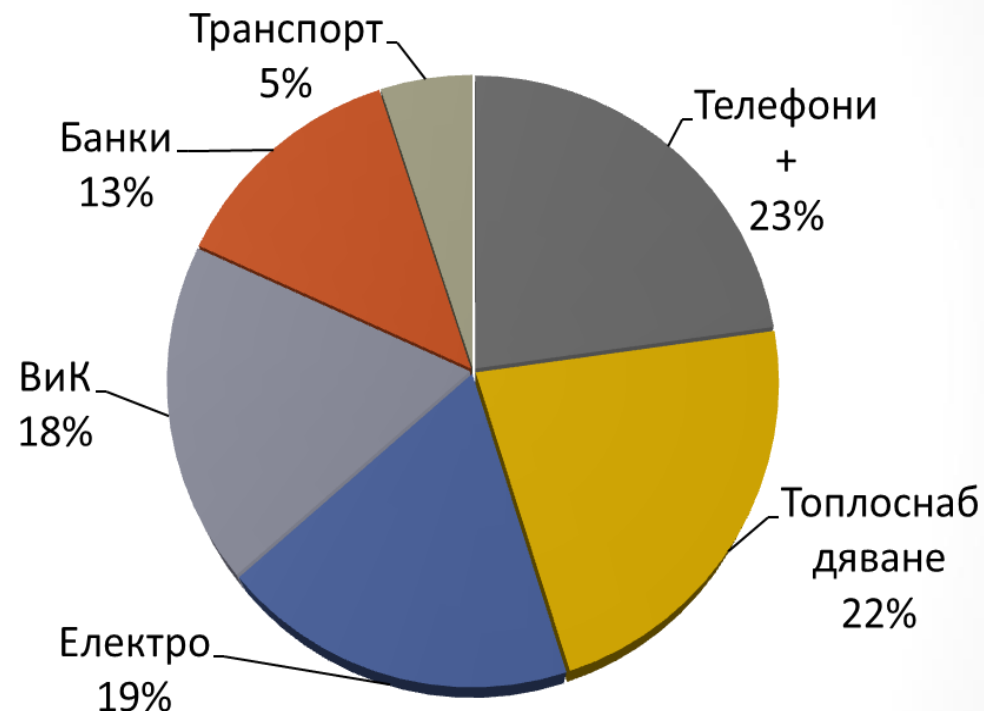
ВСЯКА ВТОРА ОТ ОТПРАВЕНИТЕ 1 819 ПРЕПОРЪКИ КЪМ ДЪРЖАВНИ И МЕСТНИ ОРГАНИ Е ИЗПЪЛНЕНА

Права на потребители през 2017 г.

ТОП 6 НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЖАЛБИ:

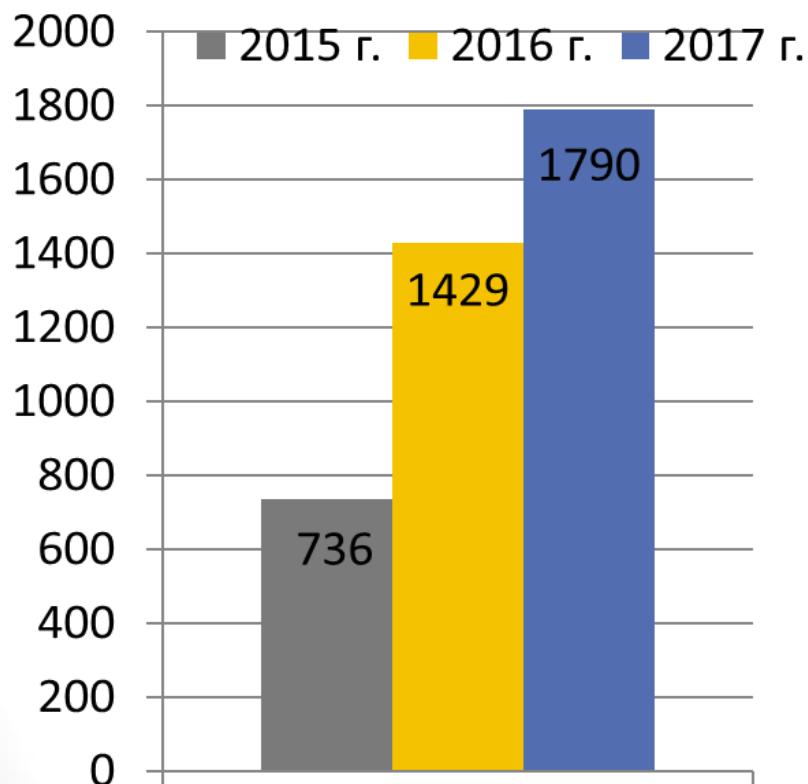
ТЕЛЕФОНИ +	
ИНТЕРНЕТ И ТЕЛЕВИЗИЯ	- 607+ 147
ТОПЛОСНАБДЯВАНЕ	- 595
ЕЛЕКТРОСНАБНЯВАНЕ	- 491
ВИК	- 484
БАНКИ	- 351
ТРАНСПОРТНИ УСЛУГИ	- 135

Социални права

Най-чести оплаквания:

- Забава при изплащането на основни и допълнителни месечни трудови възнаграждения.
- Неизплащане на обезщетения за неизползван платен годишен отпуск, за оставане без работа.
- Неспазване на режимите на труд и почивка – полагане на извънреден труд, работа в почивни дни и официални празници.
- Неизплащане на командировъчни пари при осъществяване на международен транспорт.
- Лишаване от социални помощи поради рестриктивни нормативни условия (например – дарение на имот с ниска пазарна стойност).
- Лишаване от пенсия на деца - сираци, останали с един родител, поради недостатъчен осигурителен стаж на починалия родител (наследствена пенсия) или ниския размер на гарантирания минимален доход (персонална пенсия).
- Невъзможност за упражняване правото на достъп до жилище поради недостатъчен жилищен фонд на общините.

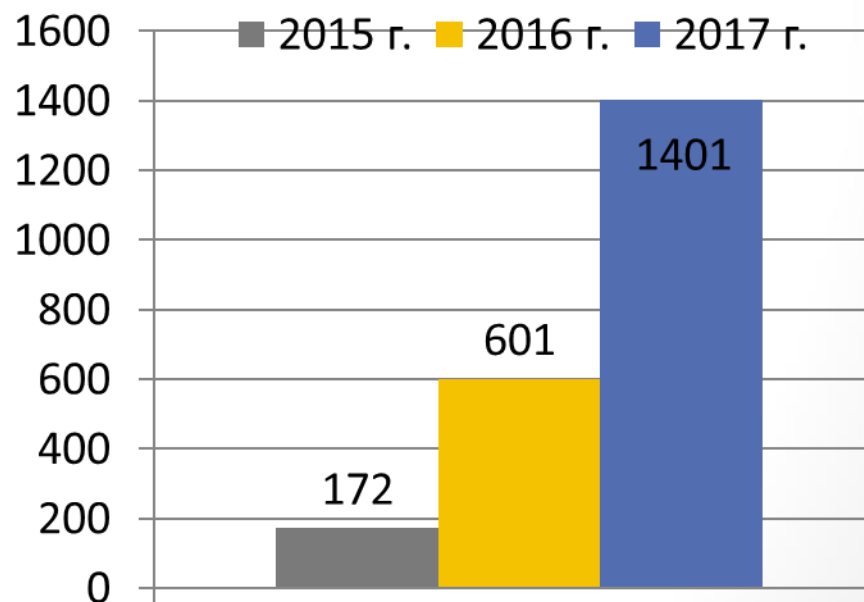
Защита на гражданите от изпълнителното производство

Проблеми на гражданите с частните съдебни изпълнители

- Запориране на банкови сметки с несеквестируеми средства
- Публична продажба на имоти на ниски цени
- Непосилно високи такси на ЧСИ
- Липса на възможност за доброволно плащане, за да не се стигне до ЧСИ

Законодателни промени 2017 г.

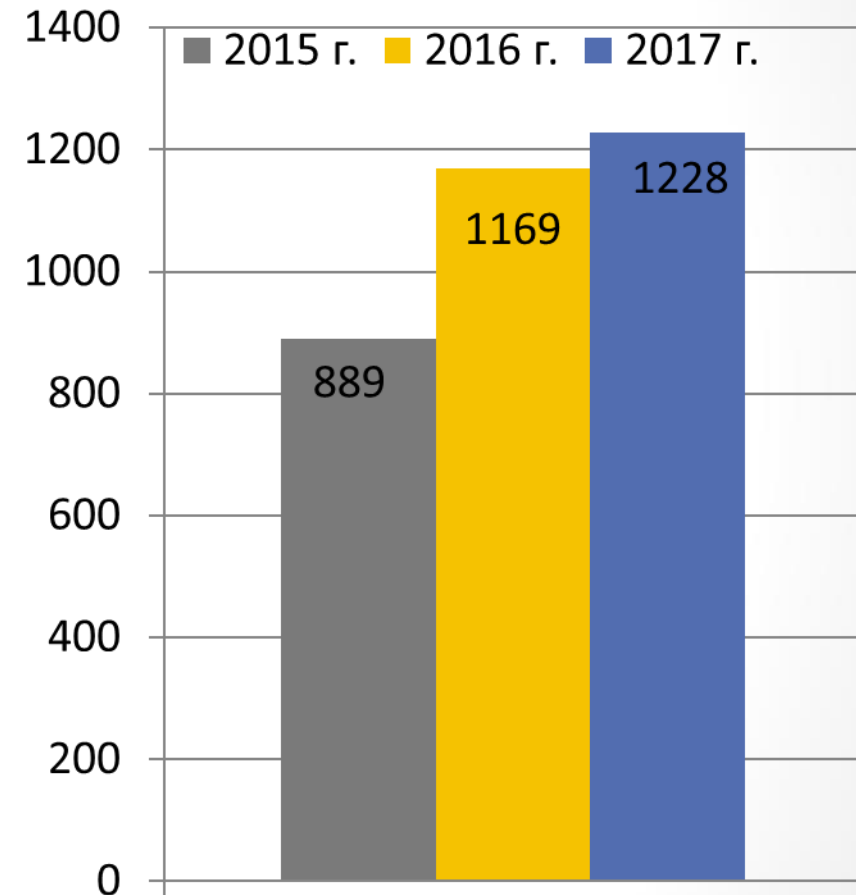
- Допълнителни гаранции за уведомяване
- Таван на таксите
- Оспорване на оценката на недвижим имот
- Съразмерност на задължението и обезпечителните мерки и изпълнителните способности
- Посочване на банкова сметка като възможност за доброволно плащане

Правото на собственост

Най-чести оплаквания:

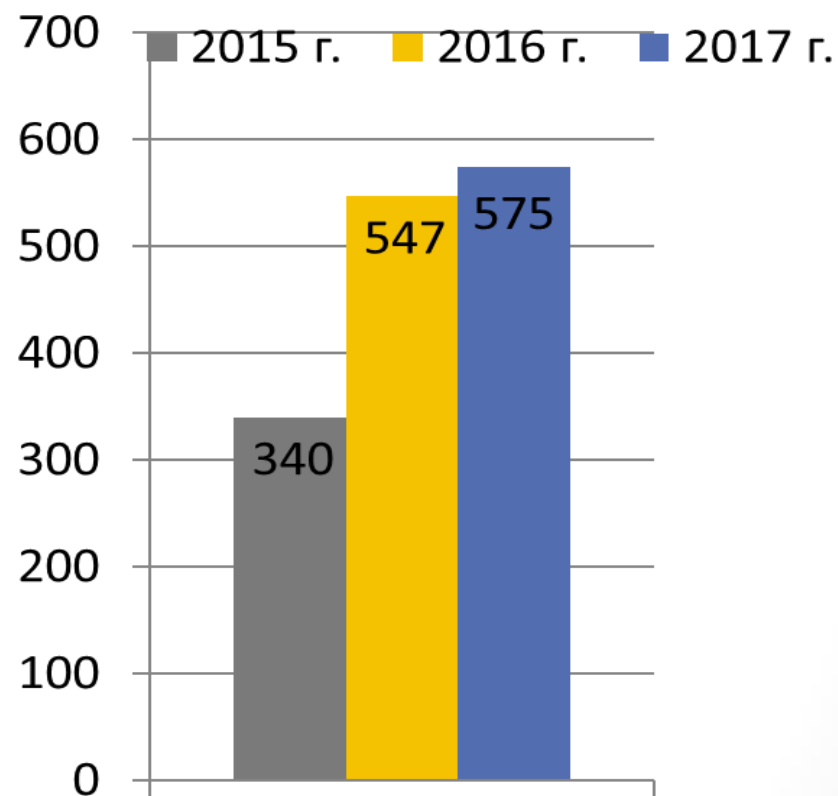
- Проблеми свързани с устройство на територията – устройствени планове и техните изменения; право на здравословна и благоприятна околна среда, неизградена инфраструктура, незаконни строежи; проблеми на кадастъра и имотния регистър, отчуждително-обезщетителни процедури;
- Други проблеми на собствеността – проблеми на етажната собственост; неизплатена финансова компенсация за притежавани лихвоточки по жилищно-спестовни влогове; сервитути, спорове за граници, гражданскоправни спорове; проблеми на нотариалното производство, имотни измами и други;
- Реституционни проблеми и проблеми на поземлените отношения.

Право на добро административно обслужване

Най-чести оплаквания:

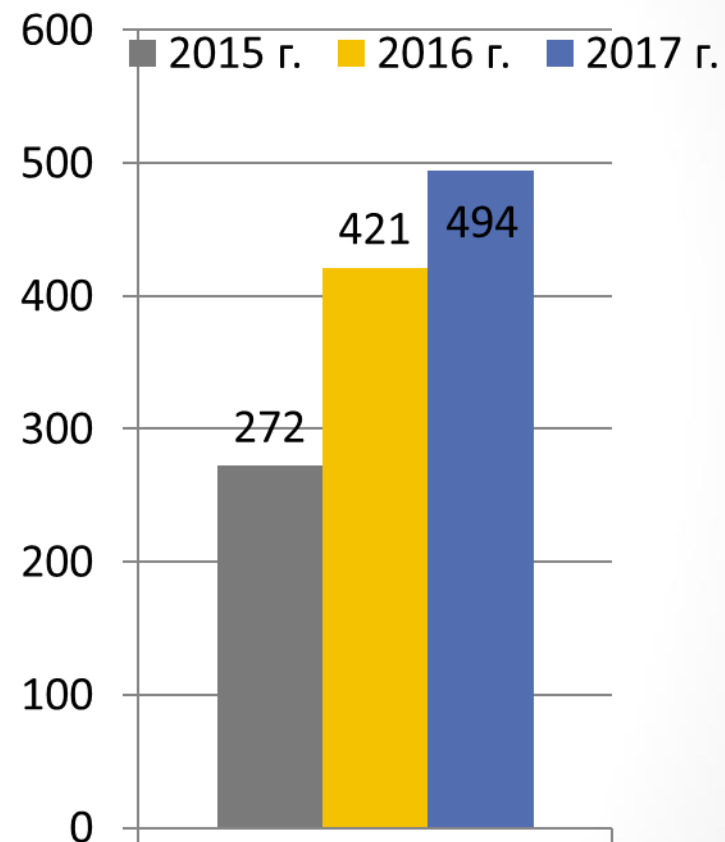
- Голям брой граждани определят действията на административни органи като незаконосъобразни;
- Гражданите не са удовлетворени от качеството на административното обслужване;
- Органи на държавната и местната власт не разглеждат/решават поставен въпрос или проблем в разумен срок;
- Администрации нарушават правото на граждани на достъп до обществена информация;
- Институциите все още не използват ефективно гражданското участие при взимането на решения.

Право на здравеопазване

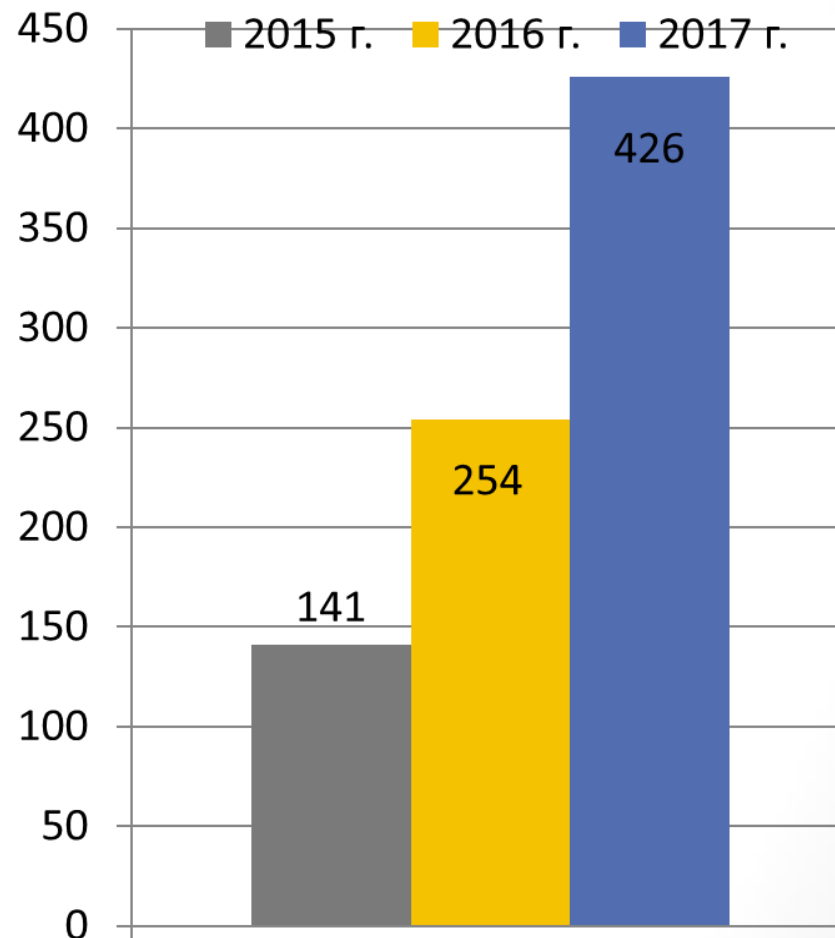
Проблемите на гражданите:

- въведени лимити на дейностите на лечебните заведения и незаплащане от Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) на извършената от болниците надлимитна дейност;
- влошено финансово състояние и опасност от фалит на общински и някои държавни болници;
- здравноосигурени граждани е налага да доплащат за своето лечение;
- не е гарантирано правото на здравноосигурените лица на палиативни грижи;
- затруднения при осигуряване на кръв и кръвни продукти;
- забавяне на медицинската експертиза на трайно намалената работоспособност;
- забавяне на отговорите от някои страни, членки на Европейския съюз на служебно изискваните от НЗОК формуляри E104/S41, необходими за сумиране на осигурителни периоди.

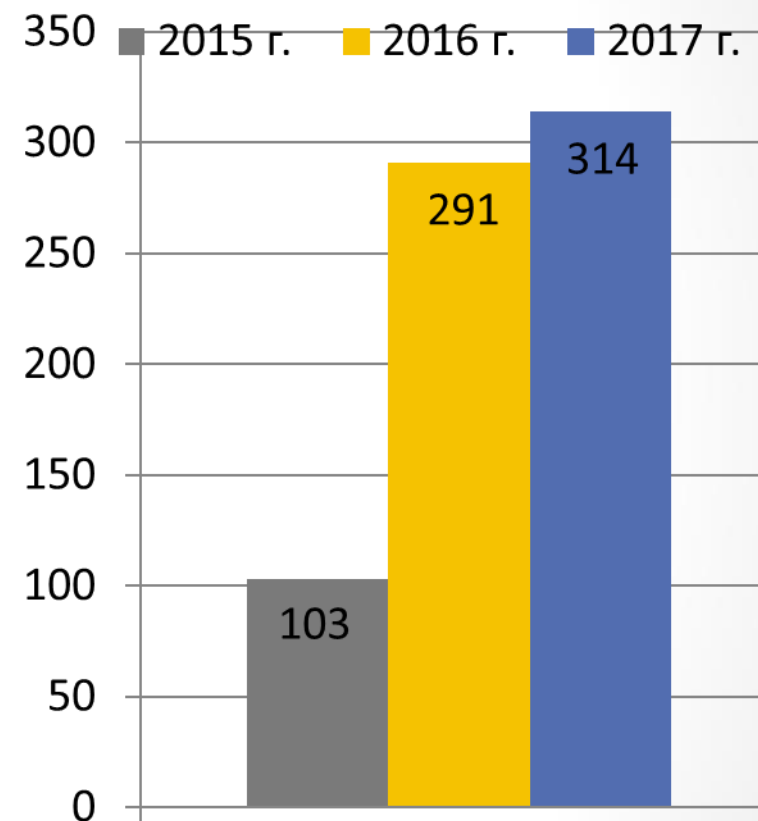
Права на децата

- Интересът на детето и неговото мнение не са от първостепенно значение в работата на органите по закрила на детето;
- Липса на индивидуално внимание и подход към проблемите на гражданите и на децата, прилагане на стандартни процедури без отчитане на специфика на случая;
- Формалност на действията и некоординираност между органите;
- Неадаптирана към децата с увреждания образователна среда;
- Нормативни промени, които водят до лоши практики;
- Бавни съдебни процедури, неотчитащи интереса на детето;
- Неприятелско правосъдие за деца.

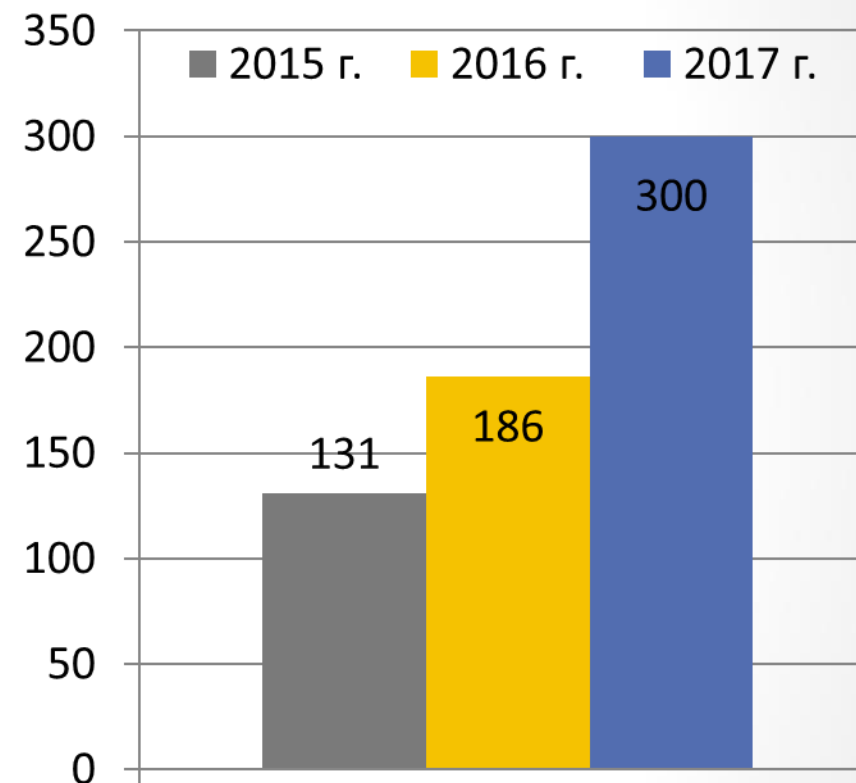
Права на хората с увреждания

- **Проблемни области на нарушаване правата на хората с увреждания за 2017 г.:**
- Социални услуги – асистентски програми, специализирани институции;
- Парични помощи – размер на месечните добавки за интеграция и на целевите помощи
- Помощни технически средства и медицински изделия – качество, експлоатационен срок и липса на разделение на медицински изделия за деца и възрастни; поддръжка на кохлеарни импланти на деца;
- Транспорт – изискванията за издаване на карти за градски транспорт;
- Достъпна среда – паркоместа за хора с увреждания; разумни улеснения; рампа на хора с увреждания в метрото;
- Административно обслужване – регистъра на НЕЛК; достъпа до Административния регистър на Министерски съвет;
- Заетост – неосигурени работни места за хора с увреждания.

Право на образование

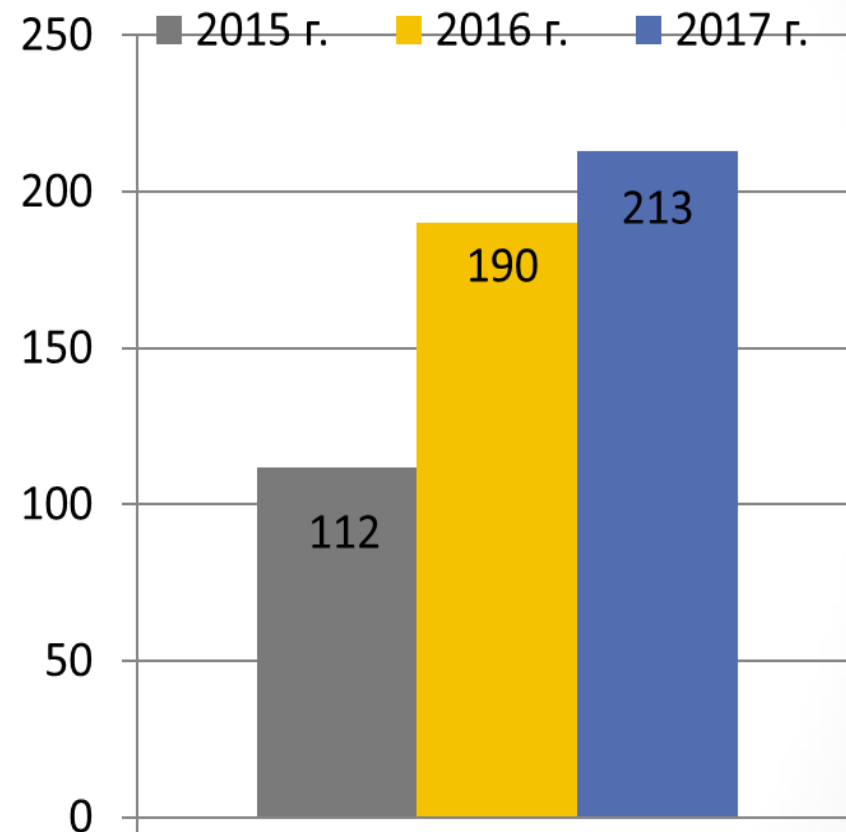
- Продължава процесът на закриване на детски градини и училища в страната;
- Недостатъчно инвестиции в увеличаване броя на детските градини в големите градове;
- Модернизиране на системата на професионалното образование;
- Преодоляване на предстоящата криза за педагогически кадри във връзка със застаряването на учителите;
- Подобряване качеството на висшето образование и осигуряване приложимостта му на пазара на труда;
- Ниските стипендии на докторантите демотивират много млади хора да се занимават с научна дейност;
- Намаление на лихвения процент на кредитите за студенти и докторанти.

Право на чиста околна среда

Най-чести оплаквания:

- Шум в жизнената среда
- Проблеми с безстопанствени животни и домашни кучета
- Проблеми, свързани с опазване на дървесната растителност
- Оплаквания срещу дейността на животновъдни обекти в населените места
- Жалби срещу поставянето на базови станции
- Други – сигнали за допускани замърсявания на атмосферния въздух, на водата, на почвите от дейността на промишлени предприятия, експлоатацията на тежкотоварни автомобили, сигнали за възможни рискове от възникване на наводнения, процедури по ОВОС, концесии

61 проверки на Националния превантивен механизъм – специализирана дирекция към институцията, която осъществява наблюдение в местата за задържане и лишаване от свобода

- **29** - места за лишаване от свобода
- **5** - районни полицейски управления
- **7** - бежански лагери
- **9** - домове за стари хора
- **3** - психиатрични заведения
- **8** - домове за деца

Защита на лицата, търсещи закрила, и на мигрантите
Наблюдение на принудителното връщане на мигранти

Защита на задържани лица

Защита на лицата с психични заболявания

Социални и медико-социални институции за деца

Социални институции за възрастни

СЕЗИРАНЕ И СТАНОВИЩА ДО КС, ВКС и ВАС

- **2 искания през 2017 г. за сезиране на Конституционния съд** за установяване на противоконституционност на закон, с който се нарушават права и свободи на българските граждани
 - 6 искания до КС от началото на мандата
- **2 искания през 2017 г. до Върховния административен съд** за приемане на тълкувателно решение поради наличие на противоречива съдебна практика
 - 4 искания от началото на мандата за приемане на тълкувателно решение до върховните съдилища (ВКС и ВАС) поради наличие на противоречива съдебна практика
- **2 становища през 2017 г. до Конституционния съд** по образувани конституционни дела
 - 4 становища по конституционни дела през 2016 г.
 - 6 от началото на мандата

Годишен доклад на омбудсмана за 2017 г.

Трета глава: „Наблюдение на изпълнението на международните актове в областта на правата на човека“

Обект на наблюдение през 2017 г.

- Европейската конвенция за правата на човека (ЕКПЧ)
- Конвенцията за правата на детето
- Конвенцията за хората с уврежданията на ООН

По отношение на наблюдението на ЕКПЧ оценката се основава на изпълнението на окончателните решения на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) и съобразяването на националното законодателство с неговата практика.

Основни констатации за 2017 г. :

- 654 осъдителни решения от 1992 г. досега срещу България
- **207 висящи дела в края на 2017 г.**
- За сравнение, Германия от общо 220 осъдителни решения е изпълнила 200 и има 20 висящи дела. Швеция от общо 72 има 70 изпълнени и две висящи дела. Дания от общо 34 дела е изпълнила 33 и има само едно висящо дело. Франция от общо 1 006 дела е изпълнила 969 и в момента има 37 висящи дела.
- **Сумата на изплатените обезщетения за България през 2017 г. е 641,535 евро.**
- За сравнение, за същата година Германия е изплатила обезщетения в размер на 34 000 евро, Нидерландия - 79 000 евро, Чехия - 34 800 евро
- **108 осъдителни решения срещу България в процедура на засилено наблюдение от страна на Комитета на министрите през 2017 г., голяма част от тях не са изпълнени в продължение на повече от 10 години и остават в процедура на засилено наблюдение**
- **33 нови решения, включени в процедурата през 2017 г.**

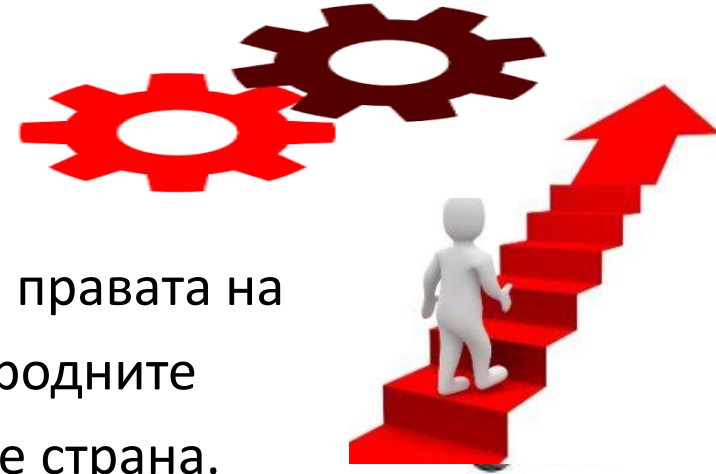

Промените в Закона за омбудсмана

Осигурява възможност за акредитация на институцията на Омбудсман със статут „А“ в съответствие с Принципите за статута на националните институции (Парижки принципи) на ООН, които се предвиждат най-високите стандарти на работа на организациите за защита на човешките права.

ПРОМЕНЕТЕ ПРЕДВИЖДАТ:

- Възможност омбудсманът да насърчава защитата на правата на човека, както и ефективното прилагане на международните инструменти за права на човека, по които България е страна.
- Омбудсманът се застъпва за всички права и свободи на гражданите, независимо дали са нарушени от публичноправни или от **частноправни субекти**.
- Изрично процедури за прозрачност при назначаване на омбудсмана - явно гласуване, на заместник-омбудсмана и служителите на институцията в условия на публичност и прозрачност при номиниране, избори назначаване.

ПРИОРИТЕТИ НА ОМБУДСМАНА ЗА 2018 г.

- Закон за частния фалит
- Кампания срещу свръхправомощията на банките
- Законодателство за защита на гражданите от колекторските фирми
- Нови правила за фирмите за бързи кредити
- Националната кампания „Великден за всеки - дари празник за баба и дядо“
 - „БезОСТАТЪЧНО щастливи“
 - Детското хранене – безопасно, здравословно, въпросът за количествата на добавките в храните /Е-тата/

- Отбелязване на 70-годишнината от приемането на историческата по своето значение Всеобщата декларация за правата на човека – есента на 2018 г.

The Universal Declaration
of Human Rights
illustrated by Michel Streich

- Документ, който регламентира за първи път на универсално ниво основните права на човека
- Така от 1948 г. насам твърдението, че „Всичко хора се раждат свободни и равни по достойнство и права“ има своята правна сила и е основа за разработването на редица международни и регионални актове в тази област

Форум на високо ниво - 30 април 2018 г.

„Двойният стандарт при храните от ЕС: да сложим проблема на масата!“

- Реализира се в рамките на българското председателство на Съвета на ЕС, под патронажа на министър-председателя Бойко Борисов.
- Инициатор е омбудсманът на Република България, съвместно с Министерството на икономиката, Министерството на земеделието, Министерството на здравеопазването, Българската агенция за безопасност на храните и Комисията за защита на потребителите.
- Участват г-жа Вера Юрова - еврокомисар по правосъдие, права на потребителите и равенство на половете, г-жа Мария Габриел - еврокомисар по цифровата икономика и общество и г-н Витянис Андрюкайтис - еврокомисар по здравеопазването и безопасността на храните.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

